

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS (BOĻŠEVĪKU) PARTIJAS
(LK(B)P) JĒKABPILS APRIŅKA KOMITEJA

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

1940.g. - 1941.g.

1944.g. - 1949.g.

PA - 118. fonds

No divdesmito gadu otrās puses līdz 1940. gada pirmajai pusei nelegāli darbojās LKP Daugavas apgabala organizācija¹⁾ ar centru Jēkabpilī. Organizācija aptvēra teritoriju, kas plašā joslā stiepās pa abiem Daugavas krastiem, sākot no Līvāniem gandrīz līdz Rīgai.

Legalizācijas brīdī organizācijā ietilpa LKP Lielvārdes, Madlienas, Jēkabpils un Sēpils rajoni.²⁾

1940.g. jūnijā tā legalizējās.

1940.g. 15. augusta LKP CK nolēma likvidēt LKP apgabalu un rajonu organizācijas, un to vietā izveidot 19 apriņķu (pēc administratīvi teritoriālā iedalījuma) un 4 pilsētu LKP organizācijas.

LKP Jēkabpils apriņķa organizācija izveidojās uz LKP Jēkabpils un Sēlpils rajonu organizāciju pamata. un LKP Lielvārdes un Madlienas rajonu organizācijas ietilpa LKP Rīgas apriņķa organizācijā.

1940.g. 19. septembrī no LKP Daugavas apgabala komitejas tika izveidota LKP Jēkabpils apriņķa komiteja³⁾ (AK) - 7 biedru sastāvā.⁴⁾ Tā vadīja LKP Jēkabpils apriņķa organizāciju.

- 1) Latvijas Valsts arhīvā LKP Daugavas apgabala komitejas dokumentu fonda nav.
- 2) IVA, PA-101.f.,2.apr.,55.l.,2.o.p.lapa.
- 3) Turpat, 56.l.,1.lp.
- 4) IVA, PA-101.f.,2.apr.,55.l.,7.lp.

1940.g. 8. oktobrī LKP kļuva par Vissavienības Komunistiskās (boļševiku) partijas (VK(b)P) sastāvdaļu, un ieguva nosaukumu LK(b)P. Saskaņā ar VK(b)P statūtiem partijas šūniņas tika pārdēvētas par partijas pirmorganizācijām.

1940.g. beigās LK(b)P Jēkabpils AK struktūra bija šāda:⁵⁾

- pirmais un otrais sekretārs
- sekretāra palīgs
- propagandas un agitācijas nodaļa
- kadru nodaļa
- organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors),

1940. gadā LK(b)P Jēkabpils apriņķa organizācijas sastāvā ietilpa 7 partijas pirmorganizācijas un 1941.g. maijā - 8.⁶⁾ Sākoties vācu okupācijai 1941. gada jūnijā, LK(b)P Jēkabpils AK darbību pārtrauca.

1943.g. oktobrī tika nodibināta LK(b)P Jēkabpils apriņķa pagrīdes komiteja.⁷⁾ No 1943.g. novembra līdz 1944. g. augustam to vadīja jaunizveidotā LK(b)P Zemgales apgabala komiteja.⁸⁾

Pēc Jēkabpils atbrīvošanas no vācu karaspēka (1944.g. 9. augustā) LK(b)P Jēkabpils AK legalizējās, 1944.g. 15. septembrī LK(b)P CK tās sastāvu apstiprināja: pirmais un otrais sekretārs, sekretārs kadru jautājumos, Jēkabpils apriņķa izpildkomitejas priekšsēdētājs, Iekšlietu tautas komisariāta Jēkabpils apriņķa

5) LVA, PA-101.f., 2.apr., 361.l., 26.lp.

6) Turpat, 524.l., 52.lp. un 526.l., 110.lp.

7) LVA, PA-301.f., 1.apr., 29.l., 29.lp. un История Коммунистической партии Советского Союза. - М., 1970, - Т. 5, кн. I - С. 693.

8) Коммунистическая партия Латвии в цифрах. 1904-1983 г.г. - Рига, 1984, С. 52.

nodalās priekšnieks.⁹⁾

Vēlāk LK(b)P Jēkabpils AK locekļus ievēlēja partijas aprinķa atskaites vēlēšanu sapulcē (no 1947.g. - konferencē) un plēnumā ievēlēja sekretārus un aprinķa komitejas biroju. Biroja un AK personālais un skaitliskais sastāvs mainījās: 1945. gadā AK locekļu skaits - 21 un biroja - 7;¹⁰⁾ 1949. gadā - 29 un biroja - 7.¹¹⁾

1944.g. - 1948.g. LK(b)P Jēkabpils AK aparātā bija šādas struktūrvienības:¹²⁾

- propagandas un agitācijas nodaļa
- organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa (tās sastāvā - statistikas un vienotas partijas biedra kartes sektors)
- militārā nodaļa
- kadru nodaļa,

Reorganizācijas rezultātā, no 1949.g. 1. martā, kadru nodaļu un militāro nodaļu likvidēja; organizātoriskā darba un instruktoru nodaļa pārdēvēja par partijas, arodbiedrību un komjaunatnes organizāciju nodaļu un nodibināja lauksaimniecības nodaļu kā arī rūpniecības un transporta nodaļu,¹³⁾ 1949.g. marta beigās izveidoja nodaļu darbam ar sievietēm.¹⁴⁾

Šī struktūra saglabājās līdz LK(b)P AK Jēkabpils likvidācijai.

9) LVA, PA-101.f., 3.apr., 10.l., 74.lp.

10) LVA, PA-118.f., 3.apr., 25.l., 17.o.p.lp. un 26.l., 1.lp.

11) Turpat, 6.apr., 1.l., 16.lp. un 2.l., 51.o.p.lp.

12) LVA, PA-101.f., 3.apr., 13.l., 114.lp.

13) Turpat, 12.apr., 17.l., 46.-47.lp.

14) Turpat, 289.lp.

LK(b)P Jēkabpils apriņķa organizācija 1945. gadā apvienoja 16 partijas pirmorganizācijas un 1949. gadā - 70.¹⁵⁾

Saskaņā ar LK(b)P CK 1947.g. 15. jūlija lēmumu apriņķa partijas komitejām atļāva veidot LK(b)P pagastu komitejas pagastu pirmorganizācijās, kurās bija ne mazāk kā 10 VK(b)P biedru, likvidējot šajos pagastos pagastu partorgu amatus¹⁶⁾ (algotu partijas organizatora (partorga) amatu LK(b)P CK noteica 1941.g. 6. janvārī).¹⁷⁾

LK(b)P pagasta komiteja apvienoja visas partijas pirmorganizācijas, kuras atradās pagasta teritorijā.

1949. gadā Jēkabpils apriņķī darbojās LK(b)P 10 pagastu komitejas:¹⁸⁾

- Ābeļu
- Biržu
- Daudzeses
- Krustpils
- Neretas
- Pļaviņu
- Sēlpils
- Sērenes
- Seces
- Viesītes

Ar VK(b)P CK 1949.g. 24. decembra lēmumu, un LK(b)P CK 1949.g. 30. decembra biroja sēdes lēmumu, Latvijā tika nodibināti

15) LVA, PA-101.f., 8.apr., 50.l., 29.lp. un 12.apr., 134.l., 62.o.p.lp.

16) Turpat, 10.apr., 19.l., 48.lp.

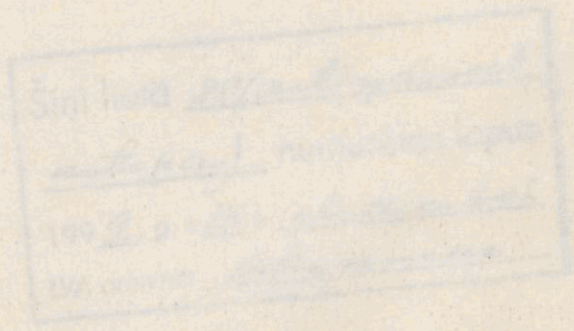
17) Turpat, 1.apr., 12.l., 38.lp.

18) Turpat, 12.apr., 126.l., 161.-162.lp. un PA-118.f., 8. apr., 4.l., 94.lp. un 7.l., 177.lp.

58 lauku rajoni. LK(b)P apriņķu organizāciju vietā tika izveidotas LK(b)P 58 rajonu organizācijas.¹⁹⁾ LK(b)P Jēkabpils AK vietā tika nodibinātas LK(b)P Jēkabpils un Neretas rajonu komitejas.²⁰⁾ Daļu Jēkabpils apriņķa pagastu pievienoja Aknīstes, Krustpils, Pļaviņu un Jaunjelgavas rajoniem.

I. kat. arhīviste

T. Jakovļeva

19) IVA, PA-101.f., 12.apr., 26.l., 193.lp.

20) Sk. LKP Jēkabpils rajona komitejas (PA-4124.fonds) un LKP Neretas rajona komitejas (PA-4139.fonds) vēsturiskās izziņas.

Šinī lietā 88/astoydesest
astona) numurētas lapas
199 g. g. «13.» decembis
LVA arhivists B. Krūmiņš